

HEATHER KAUFMAN

Pred
TVÁROU
KRÁĽA

PRÍBEH JANY

ŽENY CESTY

„Krásne vyrozprávaný a nápaditý príbeh o tajomstvách, viere, láske a oddanosti. Román *Pred tvárou kráľa* si vás získa pútavým dejom a výraznými postavami.“

TOSCA LEE,
autorka New York Times bestsellerov

„Kniha Heather Kaufmanovej *Pred tvárou kráľa* opisuje osudy dvoch sestier, z ktorých jedna je očitou svedkyňou Ježišovho pôsobenia a ukrižovania. Janin príbeh nám pripomína, že Boh skutočne používa obyčajných ľudí neobyčajným spôsobom... ak mu to dovoľia.“

ANGELA HUNT,
úspešná autorka biblických románov

„Heather Kaufman je skutočne svieži hlas vo svete biblickej beletrie.“

TESSA AFSHAROVÁ,
oblúbená autorka biblických románov

ŽENY CESTY

Před
TVÁROU
KRÁĽA

PRÍBEH JANY

HEATHER KAUFMAN

Americký originál BEFORE THE KING:	© 2025 by Heather Kaufman
Vydavateľ:	Originally published by Bethany House Publishers, a division of Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A. All rights reserved.
Slovenské vydanie:	© 2026 KUMRAN, s. r. o. Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa www.kumran.sk Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Biblické texty sú v tejto knihe citované podľa katolíckeho prekladu <i>Biblia. Starý a Nový zákon</i> . Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2023.
Preklad:	Zuzana Vengliková
Jazyková korektúra:	Zuzana Guričanová
Zodpovedný redaktor:	Eva Štrbová
Foto na obálke:	Herod's Palace Interior © Israel Museum, Jerusalem / Holyland Tourism 1992, Ltd. / Bridgeman Images Monzón Castle by Prisma Archivo / Alamy
Originál obálky:	© Jennifer Parker
Obálka a grafická úprava:	Štefan Talarovič, Ľudmila Králiková
Tlač:	Tlačiareň Heidy, s. r. o.
Prvé vydanie:	ISBN 978-80-8300-028-5

Túto knihu s láskou venujem
svojim sestrám
Laure a Anne.

Neskrývaj svoju tvár predou mnou;
v deň môjho súženia nakloň ku mne svoj sluch.
Kedykoľvek ťa budem vzývať,
čím skôr ma vypočuj.

Žalm 102, 3

PROLÓG

60 PO K.R.

RÍM

Keď vstúpim, sedí v strede miestnosti, pergameny a fľaštičky s atramentom roztrúsené po doškriabanom stole. Chce počuť môj príbeh. Chce ho zapísať. Najprv sa však opýta na našu spoločnú priateľku, tú, ktorá nás zoznámila, a ja sa usmejem. Naša priateľka sa má dobre, poviem mu. Viac než dobre, lebo nedávno sa z nej stala *savta*, babička. Ako Noemi, ktorá hojdala na kolenách Obeda, aj táto žena, ktorá bola dlho bez potomka, dostala vnúča.

Posadím sa oproti nemu, tomu milovanému lekárovi, a sledujem, ako zafarbenými prstami opatrne namáča špičku stilu, oklepe ju raz, dvakrát a potom priloží hrot k pergamenu. Zdvihne ku mne tvár plnú očakávania. Aké to bolo, zaujíma sa a vyslovuje slovo, ktorým ma označuje toľko ľudí.

Statočná.

Oči sa mi zarosia, pretože nie som statočná, a to mu aj poviem. Som obyčajná žena, ktorú Boh dosadil na neobyčajné miesta. Ak v mojom príbehu badať nejakú silu, je to len a len jeho zásluhou. Robila som iba to, čo som mohla, s tým, čo som mala, a dnes viem, že práve takto rastie jeho kráľovstvo.

Keď každý z nás robí, čo môže, s tým, čo má, jeho mocou.

Takže nie, nie som statočná. Som biedna – zúfalo potrebujem, aby mi Adonaj prišiel na pomoc svojou silou. A môj príbeh je vlastne o tom, ako to urobil.

V rokoch poznačených zármutkom a strachom, keď mi tvár Boha pripadala ako vzdialená hviezda, ktorej jas je určený ostatným, no mne nie... bol pri mne. Azda nikdy sa mi nezunuje rozprávať príbeh o jeho vernosti, pretože je to živý plameň, ktorý sa má šíriť.

Na začiatku môjho príbehu bol však strach, skrývanie sa a neistota, pretože moje srdce sa ešte len malo naučiť tú najdôležitejšiu vec – že Boh je tak blízko ako náš dych.

ČASŤ
PRVÁ

1

JAR 13 PO KR.

ÚDOLIE BEJT NETOFA, IZRAEL

Slnko horlivo bozkávalo voňavú zem a sľubovalo vzrušujúci deň plný dôležitých udalostí. Zažmurkala som do toho jasného svetla a usmiala sa tak zoširoka, až ma rozboleli líca. Abba nás s Daliou na cesty zvyčajne so sebou nebrával, ale dnešok bol iný. Dnes sme si všetci mali ísť pozrieť našu novú vilu na vidieku.

„Čakajú nás veľké zmeny, lastovičky moje,“ vyhlásila ima a zatlieskala. Volala nás lastovičky, pretože Dalia a ja sme nedokázali obsedieť na mieste, neustále sme poletovali sem a tam ako tie vtáčiky. Teraz sme skákali od radosti, lebo nás čakalo nové dobrodružstvo.

„Aké zmeny, ima? Aké?“ Dalia preskakovala z nohy na nohu a jej medové vlasy sa na slnku ligotali. Mne na chrbte tancovali čierne kučery, keď som skackala vedľa nej.

„Prestahujeme sa do mesta oveľa väčšieho a veľkolepejšieho ako Kána. Budovy sú tam také vysoké, že si to ani nedokážete predstaviť! Bude tam toho toľko čo vidieť a robiť!“

Boli sme príliš malé na to, aby v nás predstava zmeny vzbudzovala niečo iné než zvedavosť. Vôbec sme si neuvedomovali, čo všetko táto zmena so sebou prinesie.

„Budeme žiť v meste? A čo vila?“ pišťala som od radosti.

„Budeme žiť v meste Seforis, ale vila je neďaleko odtiaľ na vidieku. Starat' sa o ňu budú nájomníci a my sa tam vyberieme, kedykoľvek sa nám zachce. Dnes ju uvidíte na vlastné oči.“

„A ty, ima? Aj ty pôjdeš s nami?“ spýtala sa Dalia a točila sa na špičkách.

Ima nás obe nežne pohladila po vlasoch. „Samozrejme,“ zasmiala sa. „Videta nám nabalí niečo pod zub. Čo by ste povedali na to, keby sme sa najedli vonku?“

Pri predstave, že budeme jesť s imou pod holým nebom, sme výskali od radosti.

Z Kány do mesta sme sa presúvali na nosidlách. Keď sa pred nami zjavili mohutné hradby z dôkladne opracovaných kvádrov, zatajil sa mi dych. Nad hradbami sa týčil palác Herodesa Antipasa s pozlátenou strechou, ktorá na nás v slnku lišiacky žmurkala. Skrývali sa pod ňou tajomstvá, ktoré sme čoskoro mali odhaliť.

„To je Seforis?“ zhíkla som, ohromená toľkou nádherou.

Ima sa ku mne zohla, takže sme mali líca vedľa seba a spoločne sme sa dívali na mesto. „Áno. A náš nový domov bude blízko akropoly priamo v strede mesta.“

„Kedy? Kedy sa tam nasťahujeme, ima?“ zaujímalo Daliu, ktorá vystrkovala hlavu z nosidiel.

„Čoskoro,“ odvetil abba a vtiahol ju dnu. Kútiky jeho úzkych pier sa zdvihli dohora. „Len čo nám strýko Lešem ten statok daruje.“

Abbovho strýka, veľkňaza a člena jeruzalemskej veľrady, sanhedrinu, som nikdy nestretla. Práve on vymenoval abbu za člena miestneho sanhedrinu v Seforise. Abba neustále opakoval, že sa na našu rodinu usmialo šťastie.

Nosidlá začali zostupovať do rozľahlého a bujného údolia Bejt Netofa, ktoré sa rozprestieralo severne od Seforisu. S otvorenými ústami som civela na veľkolepý statok, ku ktorému sme sa blížili. Hneď ako sa nosidlá zastavili, s Daliou sme vyskočili na čerstvý vzduch a rozbehli sa do záhrady. Stromy akoby nás vítali s otvorenou náručou a vzduch bol preniknutý vôňou dozrievajúceho ovocia.

Ima nás aspoň tentoraz nekarhala a nevolala späť. Miesto toho sedela na čalúnenom sedadle, zatiaľ čo sluha nad ňou držal vejár, aby ju chránil pred slnečnými lúčmi. S úsmevom sledovala, ako šantíme vo vysokej tráve.

„Zahrajme sa na schovávačku,“ navrhla Dalia a v očiach jej hrali veselé iskričky.

Prikývla som a spoločne sme sa rozbehli k ime. Začali sme ju ťahať za ruky a prosíkať, aby sa zahrála s nami.

Povzdychla si a čosi zašomrала, ale keď vstala, v očiach mala láskavý výraz. Keď začala nahlas počítať, zvýskli sme a dali sa do pohybu ako olej, čo sa vylial zo džbána. Bežali sme každá iným smerom, aby sme si našli čo najlepšiu úkryt.

Pohľad mi padol na hrušku. Vrhla som sa k nej, drobnými rúčkami som sa chytila najspodnejšieho konára a sandálikmi obopla drsný kmeň. Keď sa mi konečne podarilo vytiahnuť sa na konár, chvíľku som si na ňom poležala, aby som sa vydýchala, a potom som liezla ďalej.

Mala som iba sedem rokov a na svoj vek som bola nízka. Vyliezť na strom preto nebolo ľahké; natahovala som sa, čo mi sily stačili, aby som z jedného konára dočiahla na ďalší. Hruška bola obsypaná kvetmi, takže mi poskytla dokonalý úkryt. Spokojne som sedela na konári a hompálala nohami.

„Pusti ma k sebe, Jana!“ Daliin zadychčaný hlas ku mne prenikal pomedzi lístie. Vyklonila som sa a uvidela som ju stáť pod stromom s obomi rukami na prvom konári. Tvár mala červenú od námahy, ako sa snažila za mnou vyliezť.

„Choď si nájsť vlastnú skrýšu!“

„Ale tvoja je taká dobrá,“ dobiedzala.

Keď som videla, ako sa usiluje vytiahnuť hore, zagúľala som očami. „Nemôžeme sa schovávať na tom istom mieste, Dalia. Choď si nájsť inú skrýšu!“

„Keby si mi... trochu... *pomohla!*“ mrmlala, načahujúc sa za konárom. Ten sa jej však vyšmykol a ona s výkrikom dopadla na chrbát. Chvíľu zostala ležať na zemi.

„Dalia?“ skĺzla som nižšie po konári.

Posadila sa, a keď popadla dych, rozfňukala sa, lebo si poranila dlane. „Au, mám doškriabané ruky!“ Prebodla ma zlostným pohľadom a ja som sa podvedome prikrčila. „Dobre,“ vyštekla plačlivo, „keď si taká *odporná*, nájdem si vlastnú skrýšu!“ Odbehla preč.

Mrzelo ma, že si oškrela ruky, ale na to, aby som sa zožierala výčitkami svedomia, som bola príliš podráždená. Dalia za mnou vždy doliezla, hoci bola odo mňa o celý rok staršia. Často nás

omylom považovali za dvojčky, pretože sme boli rovnako vysoké a až na rozdielnú farbu vlasov sme sa dosť podobali. Obe sme mali okrúhlu tvár, veľké hnedé oči, plné pery a ostrý nos.

„Dievčatá, kdeže ste?“ Imin hlas znel ľahučko ako pieseň. „Ja vás nájdem, lastovičky moje!“

Keď sa priblížila k stromu a obzerala sa na všetky strany, zadržala som dych. Dobré, že som Daliu poslala preč. Keby som jej bola dovolila zostať, ešte stále by som ju teperila k sebe nahor.

Jeden úder srdca. Dva. Ima si vzdychla a odišla smerom k vile.

Vypustila som vzduch z pľúc a zachichotala sa. Dlhú chvíľu som tam len tak sedela, hojdala nohami a medzierkami medzi konármi pozorovala žiarivomodrú oblohu. Ovocný sad sa rozprestieral pod kopcom ako husto tkaná prikrývka a na jeho vrchole stála impozantná vila so štukovou výzdobou a škridlovou strechou. K domu viedli terasovité záhrady a dláždené chodníčky.

Bol to výnimočný deň, keďže sme boli spolu všetci štyria.

Rodičia nás mali vo vyššom veku, keď už ani nedúfali v potomstvo. Dalia bola preto veľkým prekvapením, a keď som krátko po nej prišla na svet aj ja, boli od šťastia bez seba. Práve preto sme pre nich veľa znamenali.

Napriek tomu sa nám abba venoval len málo, pretože ako kňaz a člen skupiny saducejov bol veľmi zaneprázdnený. A teraz, keď mal v tomto meste zastávať významnú úlohu, bolo isté, že ho budeme vídať ešte menej. Zmeny však čakali aj Daliu a mňa. Náhodou som začula, ako sa naši rozprávali o všetkých tých nových veciach, ktoré budeme mať v Seforise k dispozícii.

„*Budeme im môcť najať súkromného učiteľa,*“ povedal abba. „*Keďže máme iba ich dve a žiadneho syna, chcem, aby boli vzdelané a dobre sa vydali. A vďaka tejto práci si to budeme môcť dovoliť.*“

Čoskoro sa teda my dve s Daliou pustíme do štúdia gréčtiny a latinčiny, pretože jedného dňa sa vydáme za dôležitých mužov.

„*Prečo nepomýšľať na dvor Herodesa Antipasa?*“ prehodil ocko a v očiach sa mu zaleskla ctižiadostivá iskrička.

Dnes sme výnimočne všetci spolu. Kopla som nohami trochu silnejšie, čo ma vyviedlo z rovnováhy, takže som sa musela chytiť kmeňa. Zasmiala som sa. Dnes sme my štyria rodina, aj keď abba strávi väčšinu času v dome s nájomníkmi.

Vrávoravo som sa postavila na konár, pevne objala kmeň a napí-
nala zrak, či uvidím vilu. Našla už ima Daliu? Ubehlo už veľa času.
Netrpezlivo som liezla zo stromu a v tom zhone som si odrela ruky.
Aký rozruch predtým narobila Dalia! Malá odrenina až tak nebolí.
Odfrkla som si a rozbehla sa smerom, ktorým som predtým videla
odchádzať imu.

Dostala som sa asi do polovice kopca, keď vzduch preľal imin
prenikavý výkrik. Prudko som zastala. Ešte nikdy som ju nepoču-
la tak kričať. Ten zvuk sa mi usadil v žalúdku, kde pomaličky vrel
a bublal ako jeden z Videtiných odvarov.

Ima neprestávala kričať. Nohy sa mi roztriasli, takže som mala
čo robiť, aby som ich odlepila od zeme a pohla sa z miesta. Beža-
la som hore kopcom, popred vilu až k uzavretému dvoru, ktorý sa
nachádzal z bočnej strany budovy. Brána bola otvorená a hojda-
la sa na pántoch. Zastala som pri nej, ale moje srdce uháňalo ďalej
a predbehlo ma. Skočilo priamo doprostred nádvorcia, kde stála ima
a volala na abbu.

Dalia ležala meravo na zemi s hlavou vytočenou vo zvláštnom
uhle, v doširoka otvorených očiach neprítomný výraz.

Je mŕtva.

Obomi dlaňami som si zakryla otvorené ústa, aby som potlači-
la výkrik, ktorý sa mi dral z hrdla. Ale nie, nebola mŕtva, pretože
kým som na ňu civela, mykla sa a potom ešte raz, akoby ňou triasli
dve mocné ruky, aby sa prebrala.

„Itamar, pod' sem!“ kričala ima a zviezla sa na kolená vedľa
Dalie. „Nie, nie, nie!“ bedákala a rytmicky sa kolísala. „Nie ako
Sára. Nie, Bože, prosím!“

Ima stenavo vyslovovala meno svojej sestry. Z domu k nám do-
ľahli hlasy a onedlho sa na dvore objavil abba. Keď uvidel Daliino
pošklbávajúce sa telo, zháčil sa a tvár mu zosmutnela. „Čo sa stalo?“

„Takto som ju našla! Takto som ju našla, Itamar! Čo budeme
robiť? Druhý raz to už nezvládnem!“ Ima plakala a súčasne čosi
bľabotala, sotva jej bolo rozumieť.

„Ako dlho to už trvá?“ zvolal abba.

„Neviem,“ vzlykala ima. „Našla som ju takto.“

„Hrali sme sa,“ zašepkala som, ale nikto ma nepočul, nikto
ma nevidel. „Hrali sme sa, ja som ju nepustila hore a ona spadla.“

Klesla som na kolená. Ublížila si preto, lebo som jej nepomohla vyliezť na strom?

Vtom šklbanie ustalo a Dalia zostala ležať bez pohnutia pri nohách rodičov. Keď ju ima vzala do náručia a chlácholila ju chraplavým hlasom, na tvári ma pálili horúce slzy.

Je mŕtva.

Celá utrápená som sedela pri bráne a dívala sa, ako ima plače a pritíska si Daliinu okrúhlu tváričku k hrudi.

Zabila som ju.

Uprene som ju sledovala. Chcelo sa mi kričať a zaboriť prsty do zeme. Chcela som sa rozbehnúť dolu kopcom, vyškriabať sa znovu do koruny toho stromu a počkať, kým sa tento príšerný deň neskončí. Najradšej by som odletela niekam veľmi ďaleko ako ozajstná lastovička a už nikdy sa nevrátila.

Ale potom Dalia otvorila oči.

2

Rodičia dúfali, že Daliin záchvat sa už nezopakuje. „Netreba sa zbytočne znepokojovať,“ ubezpečoval nás lekár.

Zdalo sa, že Dalia sa úplne zotavila. Opäť bola mojou veselou sestričkou, mojou priateľkou, mojím tieňom. Celý týždeň sme boli ako na ihlách. Sledovali sme ju, akoby sa každú sekundu mohla znova zrútiť. Ako však pribúdalo dní bez ďalších prejavov choroby, všetci sme sa sústredili na sťahovanie. Abba poslal časť našich vecí napred a ima nás zabávala príbehmi o majestátnom meste, v ktorom sme mali čoskoro bývať.

Keď Daliin záchvat zostal už iba bolestivou spomienkou, prekvapil nás ďalší – tentoraz k nemu došlo v kuchyni, kam si prišla uchmatnúť niečo sladké. Vyzeral rovnako ako ten predošlý. Dalia ležala na zemi, krčovito sa mykala, v očiach nevidomý výraz. Po chvíli sa prebrala.

„Už som to videla,“ stenala ima v noci v abbovom náručí. Čupela som pri dverách, kolená pritiskuté k hrudi, a s doširoka otvorenými očami som potajomky počúvala ich rozhovor. „Sára mávala podobné záchvaty.“

„Mlč, Zahava.“ Abbov hlas bol hlboký a upokojujúci, no ja som v ňom postrehla chvenie, ktoré sa snažil zamaskovať. „Určite to bude len niečo krátkodobé. Sára predsa z tých záchvatov vyrástla.“

„Áno, ale trvalo to roky. Počula som však aj o takých ľuďoch, ktorí nimi trpeli do konca života. Do konca života, Itamar!“

Imino zúfalstvo sa mi zavráťalo až do špiku kostí a poriadne mnou otriaslo. Začala som sa pozorovať až s chorobnými obavami a zožierala som sa otázkou, či budem ďalšia na rade. Kedy zostanem

bezvládne ležať na zemi a triasť sa? Čakala som na záchvat, ktorý však nikdy neprišiel. Mňa choroba obchádzala, zato moju sestru sužovala naďalej.

Jedného dňa Dalia zamdlela na trhovisku. Ozvali sa zdesené výkriky, ľudia od nej odskakovali, akoby sa to, čo trápi ju, mohli preniesť aj na nich. Ima a ja sme si k nej kľakli, aby sme okolo nej vytvorili ochranný val, a so slzami v očiach sme čakali, kým záchvat prejde. A vtedy som po prvýkrát počula, ako ktosi zašepkal to zlovestné proroctvo.

Zlý duch.

„Viem, že na duchov neveríme, Itamar, ale oni sa na ňu pozerali, akoby bola naozaj posadnutá,“ nariekala ima abbovi.

Ako saduceji sme neverili v existenciu duchovného sveta ani v to, že by Boh priamo zasahoval do ľudských záležitostí, avšak v ten večer sa v abbových očiach objavil záblesk pochybnosti.

O týždeň nato, keď sme sa chystali do postele, Dalia opäť odpadla. Položila som jej na tvár svoje teplé, ťažké dlane a hľadela do jej prázdnych očí, kým kľče nepominuli. Potom som ju tuho objala.

Na rozdiel od nej som bola pri plnej sile ako telesne, tak aj duševne. *Prosím ťa, Bože, nech to nabudúce postihne miesto nej mňa. Prosím!* modlila som sa v nádeji, že ma Boh vypočuje a zľutuje sa.

Otec poslal s ustarosteným výrazom v tvári strýkovi Lešemo-
vi odkaz, že sťahovanie musí počkať, pretože mu ochorela dcéra. Obrátil sa na najlepších lekárov, ale nech sme robili, čo sme robili, nič nepomáhalo. Dalia naďalej trpela pravidelne sa opakujúcimi záchvatmi, ktoré prichádzali v ktorúkoľvek dennú či nočnú hodinu.

Odpovedí sa nám nedostávalo a abba postupne strácal životnú energiu. Začal dbať o to, aby Dalia zostávala blízko domu. Žiadne návštevy trhoviska ani hranie sa na lúkach. Pomalými a bolestivými krôčikmi sa jej životný priestor zúžil iba na náš dom. Jediné miesto, kam ju otec púšťal, bola synagóga.

Jedného letného dňa sme stáli v zadnej časti synagógy, zatiaľ čo abba čítal z Tóry o páde človeka. Jeho zvučný hlas naplňal celú miestnosť. Dalia, ktorá stála vedľa mňa, sa začala nepokojne ošívať. Jednu ruku si priložila na brucho, druhú vystrela ku mne. V očiach sa jej zračil strach. Uvedomila som si, čo sa deje, a vo chvíli, keď som sa k nej načiahla, zamdlela.

Padla na jednu ženu, ktorá prekvapene zjajkla a odskočila, pričom prevrhla svietnik. Ten sa s rachotom roztrieštil o podlahu nebezpečne blízko Daliinej hlavy. Ima skríkla, lebo Dalia sa v kŕči priblížila k ohňu.

V zlomku sekundy bol pri nás abba: naprával svietnik a hasil plamene. Mojžišove slová ostali ležať na kamennej dlážke za ním.

Zlý duch.

Na trhovisku tie slová hovorili neznámi. Teraz padali z úst našich susedov, s ktorými sme sa poznali celé roky.

Zlý duch.

Tie slová ma bodali do srdca. Z tváří tých, čo sa dívali na sestrin záchvat, som čítala príšernú istotu. Chcela som kričať, že to nie je pravda, ale moje vnútro sa otriasalo strachom a neistotou.

Neskôr toho večera po dlhom stretnutí so staršími a kňazmi sa abba vrátil domov s výrazom porážky v tvári.

„Sústavne sa za Daliu modlím, ale nič sa nedeje,“ povzdychol si. „Nemôžem dopustiť, aby si ľudia mysleli, že moja dcéra je posadnutá zlým duchom!“ Hlas sa mu podlomil. „Takú hanbu by som neunesol.“

„Hanba!“ zasyčala ima. „To je jediné, na čo myslíš? Keď sa nám dcéra stráca pred očami?“

„Hovoríš, akoby som za to mohol ja,“ nesúhlasne zavrčal abba. „Mne to celé nejde do hlavy, ale starší sa vyjadřili jasne. Trvajú na exorcizme, hoci poznajú môj postoj k tejto veci. Sú neústupní. Ak bude mať ďalšie záchvaty na verejnosti, nezabráname šíreniu klebiet.“

Ešte toho týždňa k nám prišlo niekoľko kňazov s kadidlom, aby sa za Daliu modlili. Na abbovej tvári sa zračila zmes bezmocnosti a nádeje. Pozoroval ich s tichou modlitbou na perách.

„Takto to ďalej nejde, Zahava,“ povedal znepokojeným tónom, keď odišli. „Strýko Lešem už vie, že nejde o dočasnú chorobu. Dostalo sa k nemu, že Dalia trpí akýmsi nevysvetliteľným neduhom. Stalo sa to, čoho som sa obával. Vyhráža sa mi, že zruší moje menovanie do sanhedrinu.“

„Veď je to ešte len dieťa,“ vzlykala ima. „Nikoho neohrozuje.“

„Dobre vieš, že sa s našou rodinou nesmie spájať ani len náznak škandálu, nič, čo by naznačovalo, že nie som vhodný na takú vážnu pozíciu. Tým, že mi strýko Lešem zveril túto funkciu, zviazal svoju povesť s našou. Bez váhania mi dedičstvo odoprie, len aby

ochránil svoje dobré meno. Potom by všetko, v čo sme dúfali, bolo preč.“

Ima sa zadúšala slzami. „Čo budeme robiť?“

Abba stíchol. Stála som za dverami tichučko ako myška.

„Itamar?“ Imin hlas sa chvel.

Abbovi vykĺzol z úst hlboký ston a ja som si uvedomila, že plače. Strach a zvedavosť ma prinútili otvoriť dvere. Rodičia sedeli na nízkej lavičke, abba zhrbený s čelom na kolenách, ima opretá o jeho chrbát, s dlaňou na tvári.

Pohľad na ich trápenie mi vyrazil dych. Zavrela som dvere, rozbehla sa do svojej izby a svoju prikrývku som zmáčala slzami.

Do izby sa mi vkrádali ranné zvuky dediny. Krčila som sa na stoličke s bradou opretou o parapet. Lahostajným pohľadom som sledovala pohyb ľudí na ulici a snažila som sa nevšímať si ustarostené hlasy v susednej izbe.

Zobudila som sa na hádku rodičov. V skutočnosti som však takmer nespala. Celú noc som sa prehadzovala na posteli a snívalo sa mi o abbových slzách. Teraz som civela von oknom a v hrudi sa mi usádzala otupenosť.

„Nechcem svoju dcéru niekam zavrieť, ako keby sme sa za ňu hanbili! Nemôžeme ju izolovať. Videla som, čo sa stalo so Sárrou.“ Imin hlas bol pevný, ale abbov bol silnejší a znel autoritatívne.

„Práve preto musíme podniknúť iné kroky než tvoja rodina. Musíme sa poučiť z ich chýb. Môj návrh sa ti môže zdať krutý, no tak sa vyhneme chybám tvojho otca a zaistíme bezpečie nielen jej, ale aj sebe. Videla si, čo sa stalo v synagóge. Nabudúce by sa mohla popáliť alebo by ju mohli ušliapať, alebo niečo horšie. Jej záchvaty sú nekontrolovateľné a nepredvídateľné.“

„Máme niečo odsunúť bokom iba preto, lebo tomu nerozumíme? Čo ak sa Boh snaží získať si našu pozornosť, Itamar? Tak ako s horiacim kríkom? Čo keby sa bol Mojžiš otočil kríku chrptom iba preto, lebo nechápal, ako je možné, že drevo nezhára?“

„Ty chceš Daliin stav porovnávať so svätým ohňom, ktorý zoslal Boh?“ Abbovi sa podlomil hlas.

„Nie. Ja len...“

„Rozumiem tomu natoľko, aby som vedel, že Seforis nie je pre Daliu vhodné miesto.“

Ima sa sprudka nadýchla. „Robíš si starosti o našu dcéru, alebo o svoju povest?“

„Mám právo robiť si starosti o oboje. V tejto novej role budem len na krok od Herodesovho dvora. Našu pozíciu netreba brať na ľahkú váhu. Musíme byť múdri, Zahava.“

Na ulici podo mnou sa tvrdohlavá mulica vzpierala svojmu pánovi. Mlčky som sledovala, ako ju bije. Vo vetre sa niesli jeho nadávky.

„Jana?“

Pomaly som zdvihla hlavu. Vo dverách stál abba, v chodbe za ním potichu plakala ima.

„Áno, abba?“

Vzdychol si, zavrel za sebou dvere a chvíľu tam ticho stál s pohľadom upretým kamsi do diaľky. Len zriedka sme boli spolu sami, a tak som túto príležitosť využila na to, aby som si pozorne prezrela jeho tvár. Bola zvráskavená a unavená. V čiernej brade sa mu začali objavovať šediny.

„Musím ti povedať niečo dôležité.“ Očami sa na mne nakrátko zastavil, no potom rýchlo odvrátil bolesťou zvráštenú tvár. Rozptyľoval ma ryk mulice na ceste, no tým, čo abba vzápätí povedal, si získal moju plnú pozornosť. „Čoskoro sa presťahujeme do Seforisu. Je to veľké a rušné mesto. Omnoho rušnejšie ako Kána alebo akékoľvek iné mesto, ktoré si doteraz videla. Pre tvoju sestru to tam nie je... bezpečné.“

„Čo tým myslíš, abba?“

„Daliu nemôžeme vziať so sebou.“

Hoci som tie slová vnímala, nedávali mi zmysel. „Veď je súčasťou našej rodiny.“

„A ňou i zostane... ale nie v Seforise.“ Chvejúcimi sa prstami si prečesal vlasy. „Dúfal som, že tvoja matka mi pomôže ti to vysvetliť, no nechcela. Spomínaš si na tetu Sárú?“

Prikývla som a myseľ mi pracovala na plné obrátky. Imina mladšia sestra žila v rybárskej dedine Genezaret na severozápadnom brehu Galilejského mora. Vydala sa za môjho strýka Ebnera, ktorý

sa živil ako rybár. Prakticky sme sa nestýkali a ima o nej veľmi nehovorila, s výnimkou posledných týždňov.

„Dalia zostane súčasťou rodiny, ale pôjde bývať k tete Säre, kde bude vo väčšom bezpečí než v Seforise.“

Do očí mi vystúpili slzy. „Nechápem.“

„Nemusíš to chápať, dieťa moje.“ Abba sťažka preglgol a odkašľal si. „Musíš to však prijať. Tak to bude najlepšie – nielen pre Daliu, ale pre celú rodinu.“ Podišiel ku mne a položil mi na hlavu svoju veľkú dlaň. „Si ešte malá a mnohým veciam nerozumieš. Raz to však pochopíš. Nateraz stačí, aby si to prijala.“

Zdvihla som k nemu oči a snažila sa nájsť v jeho tvári známky nehy. Boli tam, keď sa človek díval pozorne. „Budeme ju navštevovať?“ dostala som zo seba napriek hrči, ktorá mi navrela v hrdle.

Abba stiahol ruku a prsty sa mu zachytili v mojich lesklých kučerách. „Možno... až sa veci ustália. Je ťažké zmieriť sa s tým, ale zvykneš si – všetci si zvykneme. Dalia bude u tety Sary šťastná a tebe sa v našom novom domove dostane tej najlepšej starostlivosti a pozornosti.“ Vložil mi prst pod bradu a nadvihol mi tvár k sebe. „Budeš sa mať dobre a vyrastie z teba krásna žena, taká ako tvoja mama.“

„Áno, abba,“ odpovedala som piskľavým hlasom.

Rýchlo odtiahol ruku a otočil sa, aby predt mnou skryl tvár. Zostal stáť vo dverách, akoby chcel ešte niečo povedať, raz si odkašľal a napokon ma nechal samu.

Vyhliadla som z okna a zistila som, že mulica je preč. Odišla – možno dobrovoľne, možno z donútenia. Zatínala som zuby, až ma rozbolela čeľusť. Abba povedal, že Dalia zostane súčasťou našej rodiny; ale ako, keď bude tak ďaleko? Prečo ju musíme poslať preč?

Potichu som vstala a prikradla sa k dverám. Nakukla som do chodby, aby som sa uistila, že ma nik nevidí, a potom som rýchlo vkĺzla do Daliinej izby.

Okno zakrývali okenice, takže ranné slnko dnu nevnikalo. Na chvíľu som zastala, aby si moje oči privykli na tmu. Daliina posteľ stála pri protiahlej stene, jej drobná postava sa pod dekou nehýbala. Na roztrasených nohách som k nej podišla a mlčky som pozorovala jej tvár.

„Aké to je?“ spýtala som sa jej raz v noci, keď sme sa k sebe túlili, takže sa nám dotýkali hlavy.

„Mám pri tom taký... zvláštny pocit v žalúdku a v hlave. Ale príde to veľmi rýchlo, takže väčšinou ani neviem, že sa to blíži.“

„Prihovára sa ti vtedy... niekto? Počuješ hlasy?“ Otázka, ktorú som jej v skutočnosti chcela položiť, mi uviazla v krku nevypovedaná. *Počuješ zlých duchov?*

„Nie, samozrejme, že nie.“ Zvraštila nos.

Teraz som sa dívala, ako pokojne spí. Treba sa Dalie báť? Treba ju ukrývať? Nie, to určite nie. Je to predsa moja pochabá, veselá a krásna sestrička. Chcela som, aby zostala so mnou. Zároveň som však chcela, aby sa jej polepšilo. Skutočne jej prospeje, keď bude žiť ďaleko odo mňa?

Prižmúrila som oči. Boh mi v príbehoch z Tóry pripadal veľmi veľký. Veľký a mocný, takže mohol urobiť čokoľvek, čo sa mu zachcelo. Vyslobodil náš ľud z otroctva a dal nám túto krajinu. Jediným slovom stvoril Adama. Nemohol by teda jediným slovom uzdraviť moju sestru? Abba tvrdil, že Boh už nezasahuje do každodenného života ľudí, ale... možno zasahuje. A možno by mohol pre mňa urobiť túto jednu vec.

Vklázla som pod prikrývku a schúlila som sa k Dalii, až sme sa dotýkali nosmi. Modlila som sa z hĺbky duše za to, po čom som túžila najviac zo všetkého. Z pier, ktoré neboli navyknuté na takú modlitbu, prúdili slová úprimnej prosby: „Bože, prosím, prosím, prosím.“

Mňa ochraňoval, kým Dalia trpela. Ak tou chorobou nechcel miesto nej postihnúť mňa, možno urobí niečo lepšie.

„Uzdrav Daliu, prosím ťa, Bože. Uzdrav ju. Lúbim ju, daj, prosím, aby zostala so mnou.“

Slzy mi stekali po tvári a kvapkali Dalii na nos. V spánku skrívila tvár, vzdychla si a potichu mľaskla. Vtom sa v mojom vnútri prebudilo nové, silné rozhodnutie.

Vidí ma Boh? Počúva modlitby malých dievčat? Alebo iba mužov, akými boli Dávid a Abrahám? Ak sa budem modliť dosť horlivo a dosť dlho, možno ma vypočuje. Potom hádam príde a pomôže nám.

